

Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

4.2.2005

Ο Συνήγορος του Πολίτη μέσα από δράσεις του που εστιάζονται στα δικαιώματα του παιδιού, έχει παρατηρήσει ότι συχνά ανήλικοι θυματοποιούνται δια των μέσων μαζικής ενημέρωσης, στην προσπάθεια μάλιστα των τελευταίων να καταγγείλουν προσβολές δικαιωμάτων τους.

Ο Συνήγορος του Πολίτη υπενθυμίζει ότι η ταυτότητα και η αξιοπρέπεια των ανηλίκων προστατεύεται σε όλες τις εκφάνσεις της μέσα από ένα ευρύ φάσμα διατάξεων. Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού ορίζει στο άρθρο 16 ότι *«Κανένα παιδί δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αυθαίρετης ή παράνομης επέμβασης στην ιδιωτική του ζωή, στην οικογένειά του, στην κατοικία του ή στην αλληλογραφία του, παρανόμων προσβολών της τιμής και της υπόληψης του»*. Ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν τα ΜΜΕ αλλά και ο Κώδικας Δεοντολογίας της ΕΣΗΕΑ προβλέπουν την προστασία των ανηλίκων από την παραβίαση της εικόνας και στοιχείων της ταυτότητάς τους, σε περιπτώσεις που αυτά είναι θύματα ή υπαίτια εγκληματικών πράξεων ή δυστυχημάτων ή βρίσκονται σε δύσκολη κατάσταση.

Ο Συνήγορος του Πολίτη αναγνωρίζει το δικαίωμα των ΜΜΕ να ενημερώνουν το κοινό. Ωστόσο, ασκώντας το ρόλο του Συνηγόρου του Παιδιού, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ν.3094/2003, η Αρχή έχει διαπιστώσει ότι συχνά η καθ' υπερβολή παρουσίαση, η επιλεκτική έμφαση, η επανάληψη δημοσιευμάτων που αφορούν κακοποίηση ανηλίκων και η γενίκευση μεμονωμένων περιστατικών προκύπτουν μάλλον από την επιδίωξη δημιουργίας συγκινησιακής φόρτισης και εντυπωσιασμού παρά από την ανάγκη πληροφόρησης της κοινής γνώμης. Η πρακτική όμως αυτή οδηγεί συχνά σε παραπέρα θυματοποίηση και επιβάρυνση της κατάστασης των ανηλίκων που βρίσκονται σε ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες και δικαιούνται προστασίας.

Η ψυχική βλάβη που υφίστανται οι ανήλικοι από την έμμεση υποδήλωση και αποκάλυψη της ταυτότητάς τους μέσω του τύπου ή των ραδιοτηλεοπτικών μέσων είναι δυσανάλογα βαρύτερη από τη μη ικανοποίηση του δικαιώματος για ενημέρωση του κοινού. Η επαναλαμβανόμενη προβολή καταγγελιών που αφορούν περιστατικά κακοποίησης ανηλίκων πολύ συχνά επιτείνει την ψυχική αναστάτωσή τους και διαταράσσει την ομαλή κοινωνική ένταξή τους στην τοπική κοινωνία όπου διαβιούν.

Στην κατεύθυνση αυτή ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνει σύσταση στους λειτουργούς των ΜΜΕ, όπως τηρούν μια σειρά από ελάχιστες αρχές-οδηγίες για το σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού κατά τη διαχείριση σχετικών θεμάτων:

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης οφείλουν να:

- αποφεύγουν οποιασδήποτε μορφής αναφορά σε καταγγελίες ή στοιχεία που αποκαλύπτουν ή μπορεί να οδηγήσουν στην αποκάλυψη της ταυτότητας ανήλικου θύτη, θύματος ή μάρτυρα συγκεκριμένου αδικήματος, ανεξάρτητα από το εάν η δικαιοσύνη έχει ασχοληθεί με την εν λόγω υπόθεση,
- απέχουν από κάθε προβολή και δημόσια χρήση υλικού που αποτελεί αντικείμενο δικαστικής διερεύνησης σχετικά με καταγγελλόμενη παραβίαση δικαιωμάτων

ανηλίκων ενώ πρέπει να προσκομίζουν άμεσα στην αρμόδια δικαστική αρχή όποιο αντίστοιχο υλικό, σχετικό με τέλεση αξιόποινων πράξεων σε βάρος ανηλίκων, περιέλθει στην κατοχή τους,

- απέχουν από κάθε προβολή και δημόσια χρήση ηχογραφήσεων ή άλλου οπτικοακουστικού υλικού, που αφορά ανηλίκους και προκαλεί πόνο ή βλάβη σε αυτούς, ή, σε άλλη περίπτωση, χωρίς τη συναίνεση του παιδιού ή του ασκούντος τη γονική του επιμέλεια,
- φροντίζουν, ώστε η δημοσίευση καταγγελιών που αφορούν μονάδες παιδικής προστασίας (δημόσια και ιδιωτικά κέντρα φιλοξενίας, ξενώνες και ιδρύματα) να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να μη θίγει την προσωπική κατάσταση των φιλοξενουμένων σε αυτές και να μη δυσχεραίνει τις εκπαιδευτικές και κοινωνικές τους σχέσεις.

Ο Συνήγορος του Πολίτη βασιζόμενος στην ευαισθησία και στην αυτοδέσμευση των δημοσιογράφων, προσβλέπει στην παραγωγική συνεργασία με τους φορείς της ενημέρωσης, ώστε αυτοί, χωρίς να στερηθούν τη βασική λειτουργία τους, αυτή της ενημέρωσης του κοινού, να γίνουν θεματοφύλακες των δικαιωμάτων του παιδιού, να αποφεύγουν αναφορές και ενέργειες που μπορεί να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στον ψυχοσυναισθηματικό κόσμο των ανηλίκων και να διαδραματίζουν θετικό ρόλο στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς τους, μέσα από την εκπαιδευτική τους λειτουργία.